

Docentenhandleiding

- Leeftijd: 16-18 jaar
- Geschikt voor: bovenbouw voortgezet onderwijs
- Tijd: 45-90 minuten (afhankelijk van de keuzeopdrachten)
- Vakgebied: Burgerschap, Maatschappijleer/Maatschappijwetenschappen, Nederlands. Daarnaast sluit het aan bij mediawijsheid en de basis-, denk- en leer-voorwaardelijke vaardigheden (voorheen 21e-eeuwse vaardigheden).
- Kernbegrippen: publieke opinie, protesten, mediahype, kracht van het beeld.

Medialogica – Oostvaardersplassen: de macht van de publieke opinie

In 2018 komt er een eind aan het imago van de Oostvaardersplassen als boegbeeld van de ongerepte natuur, waar de mens zo weinig mogelijk ingrijpt. Boswachters worden bedreigd, burgers gooien eten over de hekken en delen op Facebook massaal foto's van vermagerde dieren. Uiteindelijk besluit de provincie Flevoland, onder druk van de publieke opinie, om de dieren zelf bij te voeren. Hoe konden de gemoederen over de grote grazers in 2018 zo hoog oplopen en wat waren de gevolgen daarvan voor de betrokkenen?

In het onderzoeksjournalistieke programma Medialogica wordt de kracht van beeld en de werking van publieke opinie onderzocht. Media dienen als gids om greep te krijgen op de werkelijkheid en bepalen in belangrijke mate ons beeld van de wereld. Maar in hoeverre zijn ze een betrouwbare gids? Hoe komt de publieke opinie tot stand? En welke invloed heeft dit op het handelen van bestuurders, journalisten en burgers?

Leerdoel

Aan het einde van deze les hebben de leerlingen kennis over de publieke opinie, hoe een mediahype ontstaat en weten ze wat het effect is van een krachtig beeld

Opbouw les

Introduceer het thema van de les en kijk vervolgens klassikaal verkorte Medialogica-aflevering van [Oostvaardersplassen: de macht van de publieke opinie](#) (11 minuten). Vervolgens beantwoorden de leerlingen individueel de verdiepvragen. Deze vragen kunnen daarna klassikaal besproken worden, waarna een verdiepende opdracht kan worden uitgevoerd. Sluit de les af met de vraag aan de leerlingen wat ze meenemen uit de les.

Vragen

Keuzeopdrachten

Werkblad

Boek een masterclass Medialogica! Onder leiding van mediamakers van HUMAN en experts van Beeld & Geluid gaan leerlingen in gesprek over de werking van media en de rol van de publieke opinie. In de interactieve masterclass gaan leerlingen in groepjes aan de slag met het analyseren van een grote gebeurtenis in het nieuws. Zo leren leerlingen hoe de werkelijkheid verdrongen kan worden door beelden, met een nieuwe werkelijkheid tot gevolg. Kijk op de [website van Beeld & Geluid](#) voor meer informatie.

Verdiepingsvragen (na de video)

15 min

- 1) Wat is de visie van ecooloog Frans Vera op de dierensterfte en wat is de algemene mening van het publiek, oftewel de publieke opinie, hierover?
- 2) Welke twee opvattingen over de natuur komen er in de discussie rondom de Oostvaardersplassen lijnrecht tegenover elkaar te staan?
- 3) In de voice-over wordt er gezegd: "Cynthia en Annemieke; bekwaam in het gebruik van een machtig wapen: social media."
 - 3a) Hoe hebben Cynthia en Annemieke social media ingezet?
 - 3b) En met welk doel?
 - 3c) Wat vind je daarvan?
- 4) Wat is de kracht van social media in de discussie rondom de Oostvaardersplassen? Wat zijn de voor- en nadelen daarvan?
- 5) Wat is de kracht van het beeld in deze discussie? (voorbeeld dood hert in het water).
- 6) Wat is de paradox van de Oostvaardersplassen?
- 7) Waardoor is uiteindelijk het beleid ("toch bijvoeren") aangepast ook al zeiden wetenschappers dat dit niet de juiste manier is? En wat vind je van de aanpassing van het beleid?

Antwoorden

- 1) De dierensterfte was nooit abnormaal, aldus ecooloog Frans Vera. Toen er meer dieren stierven in 2018, was dit een correctie van de natuur. De heersende publieke opinie is daarentegen verontwaardigd en boos. Men ziet Staatsbosbeheer (de eigenaar van het natuurgebied) als dierenbeulen. Staatsbosbeheer laat de dieren onnodig lijden en sterven, vinden zij.
- 2) Enerzijds: de mens heeft dit natuurgebied gecreëerd en moet ervoor zorgdragen. Anderzijds: men moet de natuur haar gang laten gaan en niet ingrijpen in natuurlijke processen.
- 3) Ze hebben op Facebook mensen opgeroepen om te demonstreren en een campagnevideo via social media verspreid. En ze hebben hun netwerk in de paardensport ingezet om alles te bekostigen. Dit alles om de publieke opinie te beïnvloeden dat de grote grazers van de Oostvaardersplassen bijgevoerd moeten worden. + Eigen antwoord.
- 4) Berichtgeving op social media kan de publieke opinie beïnvloeden en kan een boodschap snel verspreiden. Voordeel: dingen worden snel georganiseerd. Nadeel: meningen en feiten gaan door elkaar lopen en een factcheck ontbreekt.
- 5) Beelden roepen emoties bij mensen op. Het beeld van het verdrinkende hert vormt een kantelpunt in de discussie, omdat het (voor veel mensen) een schrijnend beeld is. Beelden kunnen los worden getrokken van de context.
- 6) Bijvoeren in de winter betekent dat ook zwakke, zieke of bejaarde grazers blijven leven. Deze dieren werden eerst door de boswachters vroegtijdig afgeschoten om ze uit hun lijden te verlossen. Als er wordt bijgevoerd betekent dat het probleem in de volgende winter alleen maar groter zal worden.
- 7) De provincie kijkt niet alleen naar de wetenschap, maar ook naar de spanning die er was. Zo hebben ze vanwege de bedreigingen op Staatsbosbeheer en de boswachters gekozen voor hun belang. + Eigen antwoord.

Keuzeopdrachten (na de video)

→ Eens of oneens

20 min

Bespreek het thema in de klas door middel van een aantal stellingen. Je kunt de leerlingen bijvoorbeeld laten opstaan als ze het eens zijn met de stelling of je kunt de klas in tweeën verdelen; een eens & oneens deel. Laat de leerlingen hun standpunten toelichten.

- Het beeld van het verdrinkende hert van EenVandaag is uit zijn verband gerukt.
- Als mensen hebben we de taak om alle dieren te verzorgen.
- Dieren hebben dezelfde rechten als mensen.
- De campagne van Cynthia en Annemieke heeft de doorslag voor de beleidsverandering gegeven.
- De provincie moet luisteren naar de wetenschappers en niet naar het publiek.

→ Klassengesprek

20 min

Bespreek het thema in de klas. Doe dit aan de hand van gerichte vragen en laat de discussie die ontstaat gaan. Wees geen leider, maar een begeleider. Het is belangrijk om duidelijk te maken dat het niet uitmaakt wat je zegt. Er zijn geen foute antwoorden en verkeerde vragen. De leerlingen moeten zich op hun gemak voelen binnen de discussie. In het klassengesprek kan je voortborduren op de individuele vragen, het gesprek in tweetallen of onderstaande vragen:

- Wat vind je van de manier waarop de actievoerders actievoeren?
- Naar wie moet de overheid luisteren: naar het publiek, de experts of ...?
- Wat is de invloed van de media gedurende dit soort discussies?

→ Interview

20 min

Stel je voor; de onderzoeksjournalisten die de aflevering hebben gemaakt komen in de klas.

Wat zou je willen vragen? Met deze vraag gaan de leerlingen individueel, in tweetallen of in groepjes aan de slag. Bespreek voordat de leerlingen aan de slag gaan met de vragen gezamenlijk 'het ideale interview'.

Dit kan je doen middels vragen als:

- Hoe pak je het aan om zoveel mogelijk te weten te komen?
- Op welke vragen wil je echt een antwoord hebben?

Als de leerlingen de vragen hebben opgesteld, kunnen ze in groepjes het interview oefenen, waarbij de leerlingen zowel de interviewer als geïnterviewde spelen.

Extra verdieping

Deze video is onderdeel van de serie [Medialogica in de klas](#). Op [Schooltv.nl](#) vind je meer video's uit deze serie. Op [argosonderzoekt.nl](#) vind je de gehele aflevering van [Oostvaardersplassen](#) (45 min) en meer achtergrondinformatie.

Tot slot

HUMAN is altijd benieuwd naar de manier waarop bovenstaande opdrachten in de klas zijn behandeld. Heb je tips en/of aanvullingen voor ons of voor andere docenten? Dan kan je een mail sturen naar educatie@human.nl. Bedankt!

1) Wat is de visie van ecooloog Frans Vera op de dierensterfte en wat is de algemene mening van het publiek, oftewel de publieke opinie, hierover?

2) Welke twee opvattingen over de natuur komen er in de discussie rondom de Oostvaardersplassen lijnrecht tegenover elkaar te staan?

3) In de voice-over wordt er gezegd: "Cynthia en Annemieke; bekwaam in het gebruik van een machtig wapen: social media."

3a) Hoe hebben Cynthia en Annemieke social media ingezet?

3b) En met welk doel?

3c) Wat vind je daarvan?

4) Wat is de kracht van social media in de discussie rondom de Oostvaardersplassen? Wat zijn de voor- en nadelen daarvan?

5) Wat is de kracht van het beeld in deze discussie?

Bron: EenVandaag

6) Wat is de paradox van de Oostvaardersplassen?

7) Waardoor is uiteindelijk het beleid (“toch bijvoeren”) aangepast ook al zeiden wetenschappers dat dit niet de juiste manier is? En wat vind je van de aanpassing van het beleid?
